

In hoc opusculo continentur Propositiones cuiusdam insignis theologi

<https://hdl.handle.net/1874/353232>

b

IN HOC OPUSCV

LO CONTINENTVR

PROPOSITIONES CVIVSDAM
INSIGNIS THEOLOGV

ADDITIO LVTHERI IN PRIQ
REM EIVS APPELLA
TIONEM

IVDICIA QVORVNDAM
DE LVTHERO.

2
PROPOSITIONES CUIUSDAM
INSIGNIS THEOLOGI I

Data est mihi ois potestas in coelo & in terra. Eadata est post resurrectionē Christi, nec unq̄ hāc suis commisit Apostolis.

II
Christus ut haberit mūdanū imperiū, nūq̄ exercuit, declarans, quid suos sequi uoluerit.

III
Nūq̄ Græcia agnouit monarchā pōtificē Romanū etiam cū scismatici non essent.

III
Thomas articulis æquat fidei ut credamus Pontificē Romanū esse omnīū principē, sed ille non est euangeli/ sta, nec hoc solū cōment usex suo ingenio. V

Si ideo sedes Romana dñat oibus, q̄ ibi sederit Petrus, Antiochenæ potiores sūt pres, tibi prius resedit. VI

Ridicule quidam Pontificē Romanū caput ecclesiæ uocat. Cū Christus sit unicū ecclesiæ caput dictū in sacris literis. Quorsum aut̄ opus est duobus capitibus? VII

Tot synodi sunt olim celebrate, ut Nicæna (cui debe mus symbolū A p̄tor̄) in quibus Ro. Pōti, nō adfuit. Et tñ illor̄ consilior̄ acta sunt maxime rata. VIII

Dissidijs oriētaliū ecclesiæ paulatī creuit Ro. ecclesiā. Tpe Hieron. cū essent dānati Arrjani, græcor̄ (IX synodis, implorat assensus Ro. Pōtificis. & nō sic, quasi nō essent ualitura acta nisi ille approbaret, sed ut illi suffragij accessione confirmarentur. X

Hierony. toties scribēs Damaso, nūq̄ illi tribuit orbis monarchiā, nō tū qdē cū maxime blāditur. XI

Augustinus scribēs Innocētiō Pōti, Ro. fratrē eū appellat, & tāq̄ collegæ mādāt quædā de Pelagio. Nec ulla significatio monarchiæ. XII

Idē Donatistasheticos facit, nō q̄ descuerint ab ecclesia Ro. sed quod a cōione oīm catholicor̄. XI

Et in tot cōcilij ac disputationibus aduersus hereticos nulla mentio Pontii, Romani, sine cuius approbatione nūc nihil ratum esse uolunt. XIII

Nec Petrus usq̄ legitur hāc monarchiā usurpasse, imo in concilio Iacobus decernit, Petrus tantū dicit senten-

3
tiam. Idem a Paulo libere reprehenditur. XV;

Cum synodi Romæ cœpissent agi, fortassis ob Petri & urbis autoritatē, post impatorē p̄sidebat Ro. Pōtifex. Sed quid hoc honoris ad hāc plenariā potestati? XVI

Multis locis testat̄ Hieron̄. sua etate synodos p̄ impatores cōuocari solere, nō p̄ Pō R. Illos p̄sedisse, nō hos. xvii

Quod aut̄ prodūt de tribus coronis, de ceremonijs. &c. quis non uideat esse cōmentitium? XVIII

Crescente p̄ occasionē autoritate sedis Romanæ. hæc inusualebat ut consuleretur de actis synodalibus, de sacramentalibus ceremonijs. &c. Non ut nemo esset episcopus, ne uo abbas. &c. nisi nūmos daret, imo nemo rex aut princeps, nisi illi sacrificio sese dederet. XIX

Olim conferebāt Græci & Achaici Hierosolimitanis a qb⁹ acceperāt doctrinā euāgelicā. sed ultro dabāt, & dabāt egētib⁹, dabāt st̄tis. Nūc qb⁹, & in q̄s usus dat? XX

Agnoscere Pōtificē Ro. nihil est aliud q̄ se expilādū prebere, & hominū seruituti subijcere. XXI

Nulla fere est ecclesia vnde non melius, sanctius exemplum religionis q̄ ab ecclesia Romana. XXII

Imo quod ecclesia Christi in arcum cōtracta est, nulli rei imputandum nisi monarchiæ illi. xxiii.

Cōtamināt dignitatē Pōt, q̄ illū onerāt ditiōe mūdana. Male sentiūt de Pōtifice Ro. q̄ illi p̄ adulationē (xxiiii) tribuūt q̄ Christ⁹ illi nō tribuit. Optime de illo sentiūt q̄ nō tribuūt illi qd̄ igenuus ac uerus Christi uicari⁹ sibi nō

Nec Pōtifici expedit, nec ecclesię, (debet vsurpare. xxv) sacerdotiū cōfūdī cū regno mundi, & utrūq; uni cōmitti.

Nefieri quidē potest, ut unus homo utriq; (xxvi) curæ sufficiat. Cū alteri uix quisq; sufficiat. xxvii.

Si ecclesia non est, ubi nō est Romanus Pontifex, quid agebatur anteq̄ esset ullus Roma. Pontifex. xxviii

Quos tumult⁹ uidim⁹ his paucis annis ex accessiōe ditiōis iter cardinales, &c. Et ad horū tumultus & unius sacerdotis nutū totus orbis cū suis principib⁹ cōmouebit? xxix

Sēp plura petiq; plus satis obtinuit. Osi nec i oēs ecclesias ius habuit Ro. Pō nūc & i oēs p̄icipes impiū nō est satis.

4
Idolatriæ species est tm̄ tribuere homūtionī, (xxx.)
obscurata interim Christi gl̄ia, qui solus est adorādus.

Videat̄ frater Thomas de vīo. Nūc Cardina, S, Sixti

Videat̄ libellus illi respondens.

Videat̄ Silent Alcibiades ex Erasmi Chl̄iadibus.

¶ Renouata appellatio Luthe. An, M. D. xx. xvij. nouē.

¶ Notū sit om̄ibus Christianisq; ego Martinus Lucher
antea a Leone. x. papa, legitime & iuste appellauī ad fu-
turū conciliū, iniquis ad hoc coactus grauaminibus eiusdē
Leonis papæ. Cuius appellationis tenor seq̄t̄ & est talis.

In noiednī, &c. p̄ totū ut in priore appellatione. Sed an̄
notarij illius subscriptionem sequitur.

¶ Postq̄ aut̄ p̄dictus L. eodecimus, in impia sua tyrānide
induratus pseuerat, & in tm̄ crescit, ut me quadā bulla (ut
feri) neq; uocari, neq; auditū, neq; cōuictū in libellis meis,
dānarit. Ad hæc consiliū ecclesiasticū esse in reij natura
neget, fugiat & uituperet, tāq; infidelis & apostata, suaq;
tyrānidē, illius potestati impudētissime p̄ferat iubeatq; im-
pudētissime, ut abnegem fidē Christi in p̄cipiendis neces-
sariā, atq; ut nihil omittat qd̄ Antichristū referat, sacram̄
scripturā sibi subiciat & cōculcet incredibilis blasphemīa,
sumq; illis & libellis intolerabilibus grauaminibus grauif-
sime lesus. Ego p̄dictus Martinus omnibus & singulis in
dño notū facio me adhuc niti & inherere appellationi fa-
ctæ & p̄dictæ, eaq; legitime corā Notario & testibus fi-
de dignis innouaui, & his scriptis innouo ac innouatam
pronūcio, & in uirtute eiusdē adhuc pseuero appellans, &
Apostolos petens iure & modo quibus fieri potest & de-
bet melioribus corā uobis dño Notario publico & auten-
tica p̄sona, & his testibus ad futurū cōciliū a p̄dicto Leone
Primū tāq; ab iniquo temerario tyrānicōq; iudice, i hoc
q̄ me nō cōuictū, nec ostēsis causis, aut informationibus,
mera potestate iudicat. Secūdo tāq; ab erroneo idurato,
p̄scripturas sc̄tās dānato, heretico & apostata. In hoc qd̄
mibi mādat fidē catholicā in sacramētis necessariam abne-

5
gare. Tertio tanq̄ ab hoste, aduersario, Antichristo, oppres-
sore totius scripturæ sacræ, in hoc quod proprijs, meris
nudisq̄ uerbis suis, agit contra uerba diuinæ scripturæ si-
bi adducta. Quarto tanq̄ a blasphemio superbo contempto-
re sanctæ ecclesiæ dei, & legitimi concilij. In hoc quod
presumit & mentitur, concilium nihil esse in rerum natu-
ra quasi ignoret, etiam si non sit actu congregatum, tamē
esse personas in ecclesia, non nihil in rerum natura, Immo
dominos & iudices omnium qui ad concilium pertinent
pro tempore congregandos. Neq̄ enim ideo imperium, aut
senatus nihil est, quia imperator cum principibus, aut se-
natores non sunt cōgregati, quorum interest congregari,
sicut hic insigniter & crasse delirat Leo cū suis Leuculis.

Horum omnium rationem reddere, paratus offero me p
loco & tempore ad cōparendū & stādū, & audiendū quis
contradicat mihi. Quo circa oro suppliciter Serenissimū,
Illustrissimos, Inclitos, Generosos, Nobiles, Stren-
nuos, Prudentes uiros & dominos Karolum Imperato-
rem, Electores imperij, Principes, Comites, Barones, No-
biles, Senatores, & quicquid est Christiani magistratus to-
tius Germaniæ pro redimenda catholica ueritate & gloria
pro fide & ecclesia Christi, pro libertate & iure legitimi
consilij, mihi, meaq̄ appellationi adherere, Papæ incredi-
bilem insaniam auerſari, tyrannidē eius impiissime resiste-
re, aut saltem quiescere, & bullæ huiusmodi executionē
omittere & differre, donec legitime uocatus, per equos iu-
dices probatus, & scripturis, dignisq̄ documentis conui-
ctus fuero. In quo sine dubio Christo rem facient in die
nouissima cumulatissima gratia remunerandam. Quod si
qui hanc meam petitionem contēnentes pergant, & Papæ
impio homini plus q̄ deo obediant, Volo his scriptis me
excusatum coram omnibus, & uniuscuiusq̄ conscientia,
hac fideli, fraternaq̄ monitiōe requisitam, obstrictā, suoq̄
onere grauata habere, & iudicio extremo dei super eum
locum dare. Dixi. Acta Vvittenbergæ. Anno & die
quibus supra.

¶ Sequuntur iudicia quorūdā de Luthero.

¶ Ecolampadij iudicium de Luthero.

¶ Tam de Martino libere loquor, ut sepe antehac, qd' euāgelicæ ueritati propius accedat q̄ aduersarij sui. Et poterit ne hūanus spūs, uel ab auditu, uel a promulgatione euāgelij, suis minacibus mādatis auertere. Mirz, cū meliora non offerat, quod oībus sole clarius est, cōdēnare tñ nō uerent, quod improbare quāū satis est non possunt. Vere dicit Ennius. Pellit e medio sapientia, vi geritur res. Videant episcopi, siue medānēt aut parcāt cōdēnāti. Nō de oībus quæ scripsit Martinus loquor, nō em̄ oīa legi. Sed quæ legi, adeo immerito reijciūt, ut fiat etiā iniuria sacris literis, quas ipse synce ius exponit. Pleraq; ab eo dicta tam certa sunt apud me, ut si etiā cōlestes angeli contradicāt, nō me sunt a sentētia mea depulsuri. Vbi articulos conlegero, qd' sententiā de quouis libēter tecū agā. Liceat em̄ mihi quod omnibus, aliogn nō sū q̄ Martiniana, uel p̄bet, uel improbet.

¶ Dum summi Pontificis orator corā Imperatore interpellaret cōtra doctōrē Martinū. Respondit Imperator nullo consulto. Audiamus patrem nostrum ducē Saxonie, & tunc respondebimus Pontifici.

¶ Idē orator Erasmo Roterodamo, pmisit episcopatū, ut cōtra Martinū scriberet. Rndit Erasmus. Maior est Lutherus q̄ ut itelligatur a me. Lutherus tātus est, ut plus p̄ficiat & erudiat q̄ ex lectiōe unius pagellę Lutharianæ q̄ ex tota Roma.

¶ Louanienses magistri cōquesti fuerūt domiræ Margaretæ quod Lutherus suis scriptis subuerteret rem Christianā. Interrogauit ipsa. Quisnam est iste Lutherus? Indoctuse est, inquit, monachus. Rndit ipsa. Scribite multi docti contra unū indoctū, tūc totus mūdus plus credet multis doctis q̄ uni indocto.

¶ Dominus de Rauenstein in Imperiali conuiuio, ut sermo inciderat de Luthero, ait. Vnus homo Christianus surrexit in q̄dringētis annis quē Papa uult occidere.

¶ Domini Castri Louaniēses curauerūt suis pecunijs, ut opa Lutheri incinerarentur, concursus factus est. Plures apportarūt libros, sed non Martini. Studentes itaq; &

pleriq; alij parato iam igne libros comportant, Ille sermo/
 nes discipuli, Alter Tartaretū, sic Dormi secure, Paratū,
 & alios id genus, Vt plures ex illorū autoribus combusti
 sunt quam ex operibus Martini Lutheri. Venit postre
 mo Carmelita nequissimus, & postposita uerecūdia, quo
 animū suū iniquissimū cunctis patefaceret, vrinā in ignē
 publice & cineres proiecit. Videns hoc Brassicanus iu
 nior, qui tam nephando spectaculo aderat, fratrem ob/
 seruat, redeuntem ad monasteriū, qui cū uellet intrare, ap
 prehenso pallio fratris & gladiō extracto, huc huc inq̄t,
 mecū perge frater, calcās, percutiens & semiuuuum relin
 quens abiit. Nec illa nocte propter tumultū in ciuitate
 permansit, Sed exiens postridie mutata ueste rediit, &
 conticuit omnis tumultus.

Iudiciū Iohannis Cellarij de Luthero.

¶ Quemadmodū rubus ille quem uidit Moses, Exo. iij
 ardore ignis non est absumptus. Ita nec uerum Lutherū,
 aduersariorum bellis petiitum, hostilia tela consumerit, sed
 eius illustrabunt uictoriā, & suam prodent stulticiam.

Iohan. Zutphanien̄.

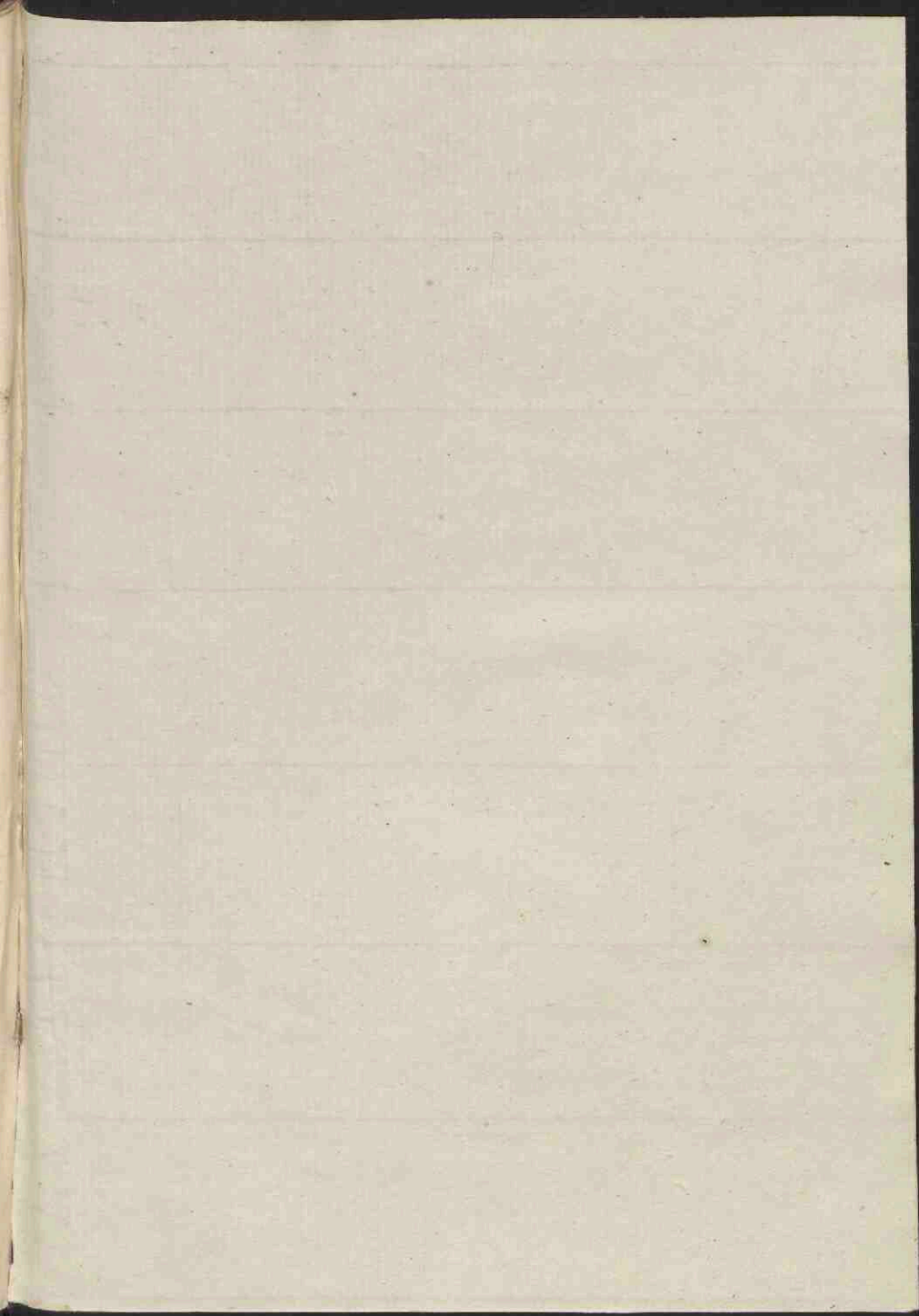
¶ Libri Lutherani thesauri sunt, eius doctrina euangelica,
 hoc est, Christiana, fidelis, & qui eius doctrinæ resistit per
 tinaciter posteaquā edoctus fuerit, aut doceri contempe
 rit, hereticus est, quisquis ille fuerit, hoc p̄testor corde &
 ore, sanguine testatur, qm̄ tempus postulare. Deus igitur
 det atratis illis fratribus nocticoracibus, lucē odientibus,
 sanio rem mentem, alioquin pro manifestis fidei inimicis
 ab omnibus Christianis habebūt. Nos interim deo optimo
 maximo gratiā habeamus, qui nouissimis his temporibus
 per hunc seruum suum Lutherum uerum illud & splendi
 dum fidei lumen lucere facit.

¶ Nunc itē ad nostra reuersus, quid ipse de Martino
 sentiā, absq; omni adulatione, quā hoc loco fieri ne
 esse puto, libere eloquor. Neq; uero quisquā hoc meū iu
 diciū tanq; arrogās miret, qm̄ id in hoc tm̄ conor, ut pelli
 mā quorūdā de me suspitionē repellā. Et siue aduersarij ei
 me dānent, aut condēnanti pariant, nihil moror tm̄ enim

abest, ut ppter ueritatē cōdēnari uerear, quā ut illud ma-
 xime optem. Nā qd' omnibus licet, illud & mihi opinor
 licebit. siquidē placuit ipsi eosz iudiciū, quod q̄ falsum
 sit, uideri in ipsi, mihi uero & meum placebit. Martinus
 (quod uere fateor) syncerius sacras literas tractat, quam
 omnes sui uel Italo, Græci, uel Barbaro Hebrei. Quorū
 tanta est tum in Græcis, tum in Hebreis felicitas, ut cum
 uel græcisare uel hebreisare incipiunt, profurore atq; lati-
 næ linguæ elegantijs podicis oblitī, olecū per os eijciunt,
 quo fit, ut eosz & Græca & Hebraica, adde & Latina, nec
 saporem, nec odorem habeant. Et nullibi plus peccant, q̄
 ubi maxime. Quin uero pessimi homines nihil uerentur
 doctum Martinum, immūdis, sordidis & minacibus eosz
 mandatis, inhibitionibus, & mille id genus obiurgationi-
 bus ridiculis a diuulgatione euangelicæ ueritatis propel-
 lere. O impudentem hominū audaciam, atq; utinam non
 ita perniciosam. Miror ego tam stupidos leuis armaturæ
 milites, cum ueritatis, & grauioris fortitudinis militibus,
 pugnam inire audere, & quod non uerentur eos in arenam
 ultro prouocare. Quid si primo ante pedes pulueri. Etorū
 magisterculorū (ita enim linguarum professores uocant)
 sacrarū l. terarū ueritatem perdicerent. Sed ipsis sufficit
 paleæ sufficit & turbida, limosa ꝑ aqua. Et quod plus est,
 excommunicationes sufficiunt, aggrauationes, minæ, & bul-
 læ, ececrabiliter bullatissime. His itaq; similis farinæ nu-
 gis, ueritatem tueri proponunt. Sed quid diuitius his rebus
 inmoror hoc dico, Martinum ueritatem euangelicā plus
 adamare q̄ omnes aduersarij sui. Et sua scripta tam uera,
 mihi usque adeo arridere quæ legi (a multis quidem di-
 uersis distrahor occupationibus) ut nec Papa nec Cardi-
 nalis, nec aliquis monachus, quātūuis superciliosus ab ip-
 sis sit me auersurus. Valete omnes qui ueritatem diligi-
 tis. Lipsiæ ex Museo nostro, Nono Kalendas Ianua-
 rias. Anno. XXI.

Vā uobis scribē & pharisæi hypocritę, quia comeditis
 domos uiduarū, dū sub prætextu ꝑ cibis prolixis
 ꝑcamini, ppter hoc plus accipietis dānationis,

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines across the page.

